

Lea Suoninen-Erhiö

Löytyykö Paras?

Palstalla seurataan kunta- ja palvelurakennemuutoksen etenemistä eri puolilla Suomea.

Erkki Torppa

Hämeenlinnan kaupungin sosiaali- ja terveystoimen toimialajohtaja

Kuva: Erja Saarnen

Hämeenlinnan seudulla on pyritty vahvaan peruskuntaan kuntaliitosten avulla. Miten tässä on edistytty?

Seutukunnan kahdeksasta kunnasta viisi on hyväksynyt alustavan uuden kunnan perustamissopimuksen. Uuden kunnan perustamisen valmistelu jatkuu lokakuun loppuun saakka. Sen jälkeen marras–joulukuussa kuntien valtuustot tekevät lopullisen päätöksen uuden kunnan perustamisesta 11.2009 alkaen.

Lähtökohtana on vahva peruskunta, joka pystyy huolehtimaan asukkaistensa hyvinvoinnista laadukkaasti ja tehokkaasti. Tämän ohessa tehdään kaupunkiseutusuunnitelmaa, joka puitelain mukaisesti pitää sisällään myös uuden kunnan ulkopuolelle jäävät kolme kuntaa.

Miten sosiaalihuollon palvelut järjestetään?

Nykyisessä ajattelussa uusi kunta vastaa keskeisistä sosiaalipalveluista oman kunnan asukkaille ja tietyistä erityispalveluista myös koko seutukunnan asukkaille.

Laajaa väestöpohjaa edellyttävien sosiaalipalveluiden järjestämiseksi näemme sairaanhoitopiirin väestöpohjan liian pieneksi. Siksi haemme ylirmaakunnallisia ratkaisuja esimerkiksi kehitysvammapalveluihin, päihdehuollon laitoskuntoutukseen sekä lastensuojelun sijaishuoltoon. Haamme edelleen tukeutua myös järjestöjen palveluihin etenkin pienten erityisryhmien tarpeissa. Järjestöjen kanssa toivomme löytävämmekin pelkkien palvelutuotteiden ostamisen sijasta uudenlaista, yhteiseen hyvinvointivastuuseen perustuvaa kumppanuutta.

Miten kunta- ja palvelurakenteita koskeva puitelaki vaikuttaa Hämeenlinnan seudulla?

Meillä kuntarakenteen uudistaminen oli aloitettu jo paljon ennen puitelakia, mutta kyllä valtakunnallinen uudistus tukee paikallista muutosprosessia.

Tosin sosiaalialan näkökulmasta puitelain soveltamiseen

liittyy paljon riskejä. Jos peruskunta ei ole tarpeeksi vahva, palvelut pitäisi järjestää terveydenhuoltovetoisissa piireissä. Tämä osoittaa, kuinka huonosti lainvalmistelussa on ymmärretty sosiaalipolitiikan näkökulmia. Hämeenlinnalaisena olen iloinen siitä, että voimme paikallisesti edetä vahvan peruskunnan nimissä.

Entä lakiin sisältyvä velvoite laatia toimeenpanosuunnitelma palveluiden järjestämisestä?

Tämä velvoite ei tuo meille mitään varsinaista uutta, sillä olemme tehneet seudullista yhteistyötä niin pitkään, että palvelurakenteen kiviä on käyty läpi moneen kertaan. Meillä merkittävämpi asia onkin uuden kunnan perustamisen valmistelytyö.

Koko seutua ajatellen kannan huolta siitä, miten uuden kunnan perustamisen ulkopuolelle jääneet kunnat toteuttavat puitelain edellyttämän 20 000 asukkaan väestöpohjan perusterveydenhuollon ja siihen kiinteästi liittyvien sosiaalitoimen tehtävien hoitamisessa.

Miltä sosiaalihuollon tulevaisuus näyttää muuttuvissa palvelurakenteissa?

Tähän liittyy monia huolia. Terveystoimivetoisissa piireissä uhkana on sosiaalialan medikalisointi. Vaikuttaa myös siltä, että jotkut tahot pyrkivät tässä muutostilanteessa siirtämään päivähoidon opetustoimeen, jolloin tämä sosiaalipalvelu pedagogisoidaan.

Kun ajan hengen mukaan Paras-hankkeeseen on liitetty vielä tilaaja- tuottajamallien käyttöönottoa, yhtenä uhkana on palvelutehdasmaisen toiminnan ylikorostuminen, ja sen seurauksena toimintojen kaupallistaminen ja juridisointi.

Nyt tarvitaan kunnissa ja alueilla vahvaa sosiaalipolitiikkaa vaikuttamista. On pyrittävä paikkaamaan niitä kuoppia, joita epäonnistunut valtakunnallinen sosiaalipolitiikka on tuottanut.